

تأثیر فساد اداری بر مسئولیت پذیری اجتماعی در شهرداری های استان مرکزی

مصطفی قنبری^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۲ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۳/۳۱

چکیده

پژوهش حاضر با موضوع تأثیر فساد اداری بر مسئولیت پذیری اجتماعی شهرداری هاصورت پذیرفت. روش تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی، از نظر شیوه گردآوری داده ها، میدانی و مبتنی بر مطالعه کتابخانه ای و نحوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش، کلیه کارکنان شهرداری های استان مرکزی که تعداد آنها ۴۵۰ نفر است و برای تعیین حجم نمونه ۲۰۷ نفر با استفاده از جدول مورگان در نظر گرفته شد. روش نمونه گیری تصادفی ساده خواهد بود و روش گردآوری اطلاعات هم از طریق پرسشنامه می باشد. در این پژوهش، تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و PLS انجام خواهد شد که در دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی تقسیم بندی شده اند. در قسمت آمار توصیفی از جداول و نمودارها برای تجزیه و تحلیل و همچنین از روش های میانگین، انحراف معیار و خطای استاندارد شاخص های مورد مطالعه، استفاده خواهد شد (SPSS) همچنین در آمار استنباطی برای تعیین تأثیر متغیرها از نرم افزار PLS و برای سنجش نقش میانجی از آزمون سوبل استفاده خواهد شد.

واژگان کلیدی

فساد اداری، مسئولیت پذیری اجتماعی، بخش های دولتی.

۱. کارشناسی ارشد، مدیریت بازرگانی - داخلی، دانشگاه ناصر خسرو ساوه، ایران.

مقدمه

مفهوم فساد از ریشه لاتینی (رومپر) به معنای شکستن یا نقض کردن گرفته شده است؛ به عبارت دیگر، در اینجا منظور این است که چیزی شکسته یا نقض می شود که می تواند یک شیوه رفتار اخلاقی، اجتماعی یا مقررات اداری باشد (تانزی، ۱۳۷۸). کابانوف نیز فساد را پدیده ای اجتماعی میداند که عبارت است از استفاده مغرضانه مسئولان امر از موقعیت شغلی در راستای مال اندوزی شخصی (Klimova, ۲۰۱۴). در مجموع می توان گفت که بسیاری از تعریفها، به چند ویژگی خاص فساد اشاره می کنند: انحراف و یا نقض قاعده و یا قواعد مشخصی از رفتار، وجود هدفها و در نظر گرفتن منافع (فردی، خانوادگی، گروهی) به صورت مادی یا غیر آن، از جمله منافع و هدف های سیاسی (کرمی و کرامتی نیا، ۱۳۹۶).

نتایج مطالعات میسرا (۲۰۱۱) نشان داد که شرکتهایی که در افشای مسئولیت پذیری اجتماعی در گزارشهای خود سرمایه گذاری کرده اند هزینه سرمای های بالطبع پایتتر از شرکتهایی داشته اند که این افشاگری را انجام نمی دادند. از طرفی مدیران عامل شرکتها به طور کلی در پروژه های مسئولیت اجتماعی شرکت شرکت می کنند تا از سرمایه گذاران در برابر خطرات مربوط به ذینفعان تئوری نمایندگی محافظت کنند برخی از مدیران عامل از مسئولیت اجتماعی شرکت برای تقویت روابط تجاری با شرکای تجاری و کاهش خطرات عملیاتی سرمایه گذاران شرکت استفاده می کنند (چونگ و پوک، ۲۰۱۹).

فساد، یکی از پدیده های جهانی است که از دیرباز با پیدایش شکل های اولیه حکومت وجود داشته و در زمان معاصر نیز در تمام کشورهای دنیا کم و بیش وجود دارد. در سالهای اخیر توجه و حساسیت مجامع ملی و بین المللی نسبت به مسئله فساد، رشد روزافزونی یافته است. اکنون کارشناسان و سیاست گذاران عرصه های اقتصادی و اجتماعی به این نتیجه رسیده اند که فساد به پدیده ای فراگیر و همه جایی تبدیل شده و در تمام کشورهای جهان به چشم می خورد، به نحوی که نه تنها در کشورهای فقیر یا در حال توسعه، بلکه در کشورهای توسعه یافته نیز موارد متعدد فساد مالی و اداری مشاهده می شود. دامنه فساد اداری که در بخش های دولتی و خصوصی کشورها فراگیر شده، سازمان های غیر انتفاعی و حتی خیریه را نیز در بر گرفته و آن ها را نیز به منجلاب خطرناکی کشانده است. فساد اداری را باید یک بیماری اقتصادی، اجتماعی قلمداد نمود که افزون بر متلاشی کردن سازمان از درون، بیرحمانه از یک سازمان به سازمان دیگر و از یک نهاد به نهاد دیگر سرایت می کند. شکی نیست گستردگی این پدیده به گونه ای است که هیچ جامعه ای نمی تواند از تبعات آن ایمن باشد. فساد از این جهت برای کشورها نامطلوب است که نابرابری درآمد را افزایش می دهد و سرمایه انسانی و اجتماعی را تضعیف می کند. معضل فساد اعم از (مالی، اداری، سیاسی) آسیب های جدی بر روند توسعه، استقرار مردم سالاری و انتشار است و نهادهای مختلفی برای کاهش این پدیده به این مسئله ورود نموده اند. مسئله فساد به حدی برای مسئولین و قانون گذاران مهم و ضروری ب نظر رسیده است که در قانون اساسی، قانون تعزیرات، قانون مسئولیت مدنی، مبارزه با پولشویی، قانون ارتقای سلامت اداری و ... سلامت و

فساد اداری مورد توجه ویژه ای قرار گرفته است. این در حالی است که از گذشته تا به امروز با وجود برنامه های اصلاحات اداری و قوانینی که برای مبارزه با فساد اداری یا تعدیل آن وضع شده است، مسئله فساد اداری حل نگردیده و ریشه آن کنده نشده است. (رحیم خدادادی، ۱۴۰۰)

عدم توجه و پایبندی سازمان ها و مدیران به وظیفه و مسئولیت اجتماعی شان باعث شده بسیاری از دولت ها و حتی سازمان های دولتی، سیاست هایی را در مورد مسئولیت ها و تعهدات خود وضع کنند و یا خواستار وضع آن ها شوند باید به این مسئله توجه کرد، مسئولیت سازمان ها نسبت به جامعه و عامه مردم فراتر از ارائه خدمت و تهیه کالا است. سازمان ها باید این مسئولیت را حس کنند که مشکلات جامعه بخشی از مشکلات آنان به شمار می رود و باید نسبت به حل و فصل آنها همت گمارند و بخشی از امکانات مالی و انسانی خود را در این راه به کار گیرند. سازمان ها اگر به مسئولیت اجتماعی توجه نکنند و همچنان در پی بیرون کردن هزینه های عملکردی خود باشند، علاوه بر مشکلات جاری، دیگر مشکلات نیز آنها را فرا خواهد گرفت و اگر با اندکی دوراندیشی به قضیه ننگرند، این مشکلات در پایان گریبان خودشان را خواهد گرفت. یکی از مهمترین این مشکلات، وقوع فساد اداری در سازمان های بخش دولتی است که همچون غده سرطانی بر پیکره آن ریشه زده و موجبات مشکلات دیگر را فراهم می کند (زرندی و همکاران، ۱۳۹۷)

پیشینه پژوهش

داخلی

مہتاب قنبرزاده و همکاران، (۱۴۰۰)، در مقاله ای به بررسی رابطه اخلاق کسب و کار و مسئولیت پذیری اجتماعی می پردازند. اخلاق و مسئولیتهای اجتماعی به عنوان ارزشهای لازم برای موفقیت کسب و کار مورد تاکید قرار گرفته است و مباحث اخلاق در محیط کار اهمیت زیادی پیدا کرده و در پیشبینی بسیاری از متغیرهای سازمانی و رفتاری نقش مهمی ایفا مینماید. مقاله حاضر توصیفی است و به مرور مقالات مرتبط با موضوع تحقیق پرداخته است. هدف این مقاله ارایه ادبیات پیرامون مفاهیم اخلاق کسب و کار و مسئولیت پذیری اجتماعی و رابطه اصلی است که باید به عنوان عامل اصلی توسعه کسب و کار و جامعه در نظر گرفته شود. این تحقیق بینشی ضروری در مورد چگونگی برخورد سازمانها با اخلاق کسب و کار و مسئولیت پذیری اجتماعی را مشخص ساخته و با توجه به مطالب بیان شده در پیشینه پژوهش و مبانی نظری میتوان دریافت که در شرایط افول اخلاقی توجه عموم جامعه به رعایت اصول اخلاقی توسط سازمانها بیشتر میشود. به طور کلی توجه به اخلاق کسب و کار و مسئولیت اجتماعی و تلاش مدیران سازمان برای ارتقای آن و آگاه نمودن مشتریان از روند توسعه مفاهیم فوق در سازمان یک موقعیت برد-برد را برای سازمان و سهامداران یا مشتریان آن فراهم خواهد نمود.

ابوالقاسم مسیح آبادی و همکاران، (۱۴۰۰)، درمقاله ای به بررسی تاثیر مالیات تهاجمی بر مسئولیت پذیری اجتماعی با نقش تعدیلی اهرم مالی پرداخته اند. هر سازمان باید همواره خود را جزیی از اجتماع بداند و نسبت به جامعه

احساس مسئولیت داشته باشد و در جهت بهبود رفاه عمومی به گونه ای مستقل از منافع مستقیم شرکت، تلاش کند. هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر مالیات تهاجمی بر مسئولیت پذیری اجتماعی با نقش تعدیل کنندگی اهرم مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. برای این منظور از اطلاعات مربوط به ۱۴۰ شرکت فعال در بورس طی یک دوره ۵ ساله بین سال های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ گردآوری شده و با استفاده از روش داده های تابلویی و نرم افزار ایویوز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. طبق نتایج به دست آمده از آزمون های آماری می توان گفت که بین اجتناب مالیاتی و مسئولیت پذیری اجتماعی رابطه ی منفی و معناداری وجود دارد. اهرم مالی هم رابطه ی بین اجتناب مالیاتی با مسئولیت پذیری اجتماعی را تعدیل نمی کند.

خدادادی، رحیم، (۱۴۰۰)، در مقاله ای به بررسی شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر فساد اداری در شهرداری ساری پرداخته است. هدف این مطالعه شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر فساد اداری در شهرداری ساری بود. تحقیق حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ روش جمع آوری داده ها از نوع توصیفی- پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق حاضر مدیران ارشد و عملیاتی و معاونین شهرداری ساری و کارشناسان اجرایی شهرداری ساری هستند. ابتدا با توجه به ادبیات موجود در این زمینه عوامل موثر بر فساد اداری در شهرداری ساری شناسایی شد، سپس با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، اوزان و معیارهای مرتبط با این عوامل از طریق پرسشنامه و نظرسنجی از جامعه آماری مورد مطالعه، تعیین شد و مدل تحلیل سلسله مراتبی به کار گرفته شد. در مرحله بعد، وزن نهایی معیارها با استفاده از میانگین موزون و تلفیق وزن نسبی معیارها و وزن نسبی عوامل اصلی سرگروه آن ها به دست آمد. در گام بعدی بر اساس وزن های به دست آمده، رتبه بندی نهایی عوامل و معیارهای مربوط به عوامل موثر بر فساد اداری در شهرداری ساری ارائه می شود. پس از جمع آوری پرسشنامه های توزیع شده و تجزیه و تحلیل این داده ها معیارهای شناسایی شده بدین شرح شد: ارزش های اخلاقی، احساس بی عدالتی، جامعه پذیری ضد فساد، نیاز مادی، پابندی شرعی، فرصت فساد.

رضا میقانی و همکاران (۱۴۰۰)، در مقاله ای مدیریت اسلامی و مدیریت فساد اداری پرداخته اند. مدیریت اسلامی در اینجا حاکم بودن ارزش های اسلامی و معیارهای الهی بر مدیریت در کنار بهره مندی از چارچوب ها و ساختارهای علمی و مدیریتی می باشد. رفتار مدیران با کارکنان خاطی نیز در مدیریت اسلامی بایستی مبتنی بر ارزش های اسلامی و قرآنی باشد لذا مدیر اسلامی چه در تبیین رویکردهای مواجهه با فساد اداری در سازمان و چه در اجرا و اصلاح رفتارها مرتبط با فساد اداری، بایستی به مبانی و اصول مدیریت اسلامی که همانا وحی و آیات الهی است متکی باشد و از آن ها مدد گیرد. مراجعه به قرآن و مددگرفتن استنادی از آیات آن و یافتن راه حل مشکلات سازمانی (ازجمله فساد اداری) می بایستی مبتنی بر تفاسیر معتبر (المیزان، نمونه، نور و ...) و با هدایت صاحب نظران این امور (روحانیون و مجتهدین، متولیان آموزش دینی، افراد عالم به قرآن) صورت پذیرد.

زهره بهروز، (۱۴۰۰)، در مقاله ای به بررسی فساد اداری، مالی در اقتصاد ایران و راهکارهای درمان پرداخته است. کلمه ی فساد (Corruption) از ریشه لاتین (Rumpere) به معنی شکستن یا نقض کردن است. برخی از دانشمندان علوم انسانی، فساد مالی را پدیده مطلوبی دانسته اند و آن را روغن چرخ اقتصاد نامیده اند و بر این باور هستند که فساد مالی، نهادهای ضعیف اقتصادی را بهبود می بخشد و به واسطه آن، نرخ رشد اقتصادی افزایش می یابد. برخی دیگر از دانشمندان علوم انسانی، بر نامطلوب بودن فساد مالی تاکید کرده اند و آن را شن چرخ اقتصاد دانسته اند و استدلال کرده اند فساد مالی، با کند و پرهزینه و ناکارا کردن فرایند اداری و انتقال منابع به فعالیت های غیرتولیدی، فرسایش دهنده رشد اقتصادی است. امروزه فساد مالی صاحبان مقام و قدرت در سطح داخلی کشورها و نیز در سطح جهانی، به چالش اساسی در جوامع بشری تبدیل شده است. گوناگونی مصادیق فساد مالی از یک سو و عواقب مخرب آن در نظام اقتصادی کشورها از سوی دیگر، بر اهمیت توجه به این جرم و راه کارهای پیش گیری و مبارزه با آن می افزاید. تشکیل کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد، از اقدامات دولت ها برای مبارزه با این پدیده در سطح بین المللی است، اما توجه به راه کارهای پیش گیری از فساد در سطح داخلی کشورها نیز بسیار مهم است؛ بنابراین توجه به پیش گیری وضعی، اجتماعی و زودرس از جرم فساد مالی در حقوق داخلی خالی از فایده نیست. این امر موضوعی است که در این مقاله پس از ارایه ی شناختی مختصر از مفهوم فساد مالی، به آن پرداخته و سپس راه کارهایی برای مبارزه با این امر ارایه می گردد.

خارجی

النا پاپکوا و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله ای به بررسی مسئولیت اجتماعی شرکت در میان فاصله گذاری اجتماعی در طول بحران کرونا: کشورهای در حال توسعه در مقابل کشورهای توسعه یافته پرداخته اند. در این مقاله مدیریت فعلی شرکت ها در بازارهای در حال توسعه (کشورهای (BRICS با بازارهای توسعه یافته (کشورهای (OECD مقایسه می شود. تأثیر دوران جدید مدیریت شرکت های اجتماعی با در نظر گرفتن فاصله گذاری اجتماعی به دلیل پاندمی COVID-19 بر رشد اقتصادی بازارهای در حال ظهور مشخص شده و از مدیریت شرکت ها در بازارهای توسعه یافته متمایز گشته است. این مقاله به شناخت و روشن شدن بهتر نقش مسئولیت اجتماعی شرکت در شرایط بحران اقتصادی در مقایسه با شرایط موجود در هنگام پاندمی COVID-19 کمک می کند. این مطالعه استدلال های علمی در مورد امکان حل بحث های مهم در مورد مزایا (رشد کیفیت زندگی، افزایش رقابت پذیری کسب و کار) و هزینه های (محدودیت رشد اقتصادی، استفاده غیر تجاری از سود و افزایش قیمت کالاها و خدمات) تولید و مصرف داخلی را ارائه می کند. در بلند مدت، اقدامات مالی مسئولانه، تمام سرمایه گذاری ها را برمی گرداند و به کشورها امکان می دهد تا بهتر با یک بحران کنار بیایند. این تحقیق دیدگاه جدیدی از مسئولیت اجتماعی شرکت را به منظور سنجش مدیریت بحران ارائه می دهد. این موضوع منعکس کننده ی مزایای آن در زمان فاصله گذاری اجتماعی در شرایط پاندمی COVID-19 است. نهادهای سازی مسئولیت اجتماعی شرکت ها در کشورهای نوظهور از طریق

عوامل داخلی (رویکرد انجام تجارت یا فرهنگ سازمانی) و حتی شاید از طریق عوامل خارجی (وضعیت بازار، مقررات دولت و آگاهی مصرف کننده)، از پیش تعیین نشده است. این شرایط، پیچیدگی بالای تقویت مسئولیت اجتماعی شرکت ها در کشورهای در حال توسعه را اثبات می کند. در شرایط فاصله گذاری اجتماعی - به دلیل پاندمی - COVID-19 مسئولیت اجتماعی شرکت به سطح جدیدی می رسد. یکی از گسترده ترین نمودهای مسئولیت اجتماعی شرکت ها، هم در کشورهای در حال توسعه و هم در کشورهای توسعه یافته تبدیل کارآفرینی به صورت فعالیت از راه دور می باشد. این موضوع موجب فراهم سازی اشتغال از راه دور برای کارگران و خرید آنلاین کالا و خدمات برای مصرف کنندگان شده است.

سوبا ردی یارام و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله ای به بررسی تنوع جنسیتی هیئت مدیره و مسئولیت اجتماعی شرکت ها پرداخته اند. نقش بخش تجارت در شناسایی اهداف توسعه پایدار (SDG) به طور روزافزونی در سراسر جهان به رسمیت شناخته می شود. برابری جنسیتی SDG 5 انگیزه ای برای اقدامات بسیاری از کشورها در چارچوب برابری جنسیتی و تنوع جنسیتی در کسب و کار ایجاد کرده است. اخیراً پیشرفت های سریع در دستیابی به نماینده جنسیتی در هیئت مدیره شرکت ها با طرح های داوطلبانه مانند باشگاه ۳۰٪ در استرالیا و سایر کشورها حاصل شده است. این مطالعه با بررسی رابطه بین تنوع جنسیتی و مسئولیت اجتماعی شرکت (CSR)، ابعاد اخلاقی و اجتماعی را با بیش از یک زاویه اقتصادی در نظر می گیرد که همین موضوع وجه تمایز این مطالعه با مطالعات قبلی می باشد. تحقیقات محدود قبلی که از این رویکرد استفاده کرده اند، بر تجزیه و تحلیل این موضوع که چگونه مدیران زن با دیدگاه ها و نظرات منحصر به فرد و تجارب خاص خود در تصمیم گیری های استراتژیک شرکت ها در ایالات متحده و انگلستان مشارکت می کنند، متمرکز شده اند و به موضوعاتی که مورد توجه جامعه و ذینفعان است، پرداخته اند. در ادامه، این مطالعه رابطه بین تنوع جنسیتی و ابعاد مثبت و منفی CSR را به طور جداگانه بررسی می کند. این مطالعه با بکارگیری نمونه ای از اجزای اصلی شاخص ASX 300 و استفاده از روش گشتاور تعمیم یافته (GMM)، شواهدی را پیدا می کند که هم از تئوری توکن و هم از تئوری توده بحرانی پشتیبانی می کند. هنگامی یک نماینده زن به صورت نمایی در هیئت مدیره وجود دارد، رابطه ای بین تنوع جنسیتی و هر دو بعد مثبت و منفی CSR وجود ندارد. با این حال، شرکت هایی که تعادل جنسیتی را بهبود بخشیده اند، فعالیت های CSR مثبت تری را انجام می دهند و فعالیت های منفی یا بحث برانگیز را که مانع CSR هستند، کاهش می دهند.

روش تحقیق

مهم ترین ویژگی یک مطالعه و بررسی علمی، روش تحقیق و به عبارت دیگر نحوه گردآوری و تجزیه و تحلیل و پردازش داده های باشد. به طور کلی روش تحقیق شامل مجموعه ای از شیوه ها و تدابیری است که برای شناخت حقیقت و دوری از لغزش به کار برده می شود و به طور دقیق تر، روش تحقیق به سه چیز اطلاق می شود:

۱. مجموعه طرقي که انسان را به کشف مجهولات و حل مشکلات هدایت می کنند.
 ۲. مجموعه قواعدی که هنگام بررسی و پژوهش واقعیات به کار می روند.
 ۳. مجموعه ابزار یا ففونی که آدمی را از مجهولات به معلومات می رساند.
- بدین ترتیب ملاحظه می شود روش، لازمه دانش است و هیچ دانشی بدون روش قابل تصور نیست و اعتبار دستاوردهای هر دانش نیز وابسته به روش یا روش هایی است که در آن مورد استفاده قرار می گیرد. (خاکی، ۱۳۷۹؛ دانایی فرد و همکاران، ۱۳۸۳).
- روش تحقیق کاربردی، از نظر هدف توصیفی از نظر بعد زمانی مقطعی، از نظر اجرا موردی، از نظر داده ها کمی می باشد.

یافته های تحقیق

بررسی فرضیه های / سوالات پژوهش

آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای نرمال بودن توزیع فراوانی متغیرهای تحقیق

برای آزمون فرضیه های پژوهش در ابتدا به بررسی نرمال بودن توزیع فراوانی متغیرها پرداخته می شود؛ بنابراین در ابتدا این شرط برای متغیرهای تحقیق مورد بررسی قرار می گیرد.

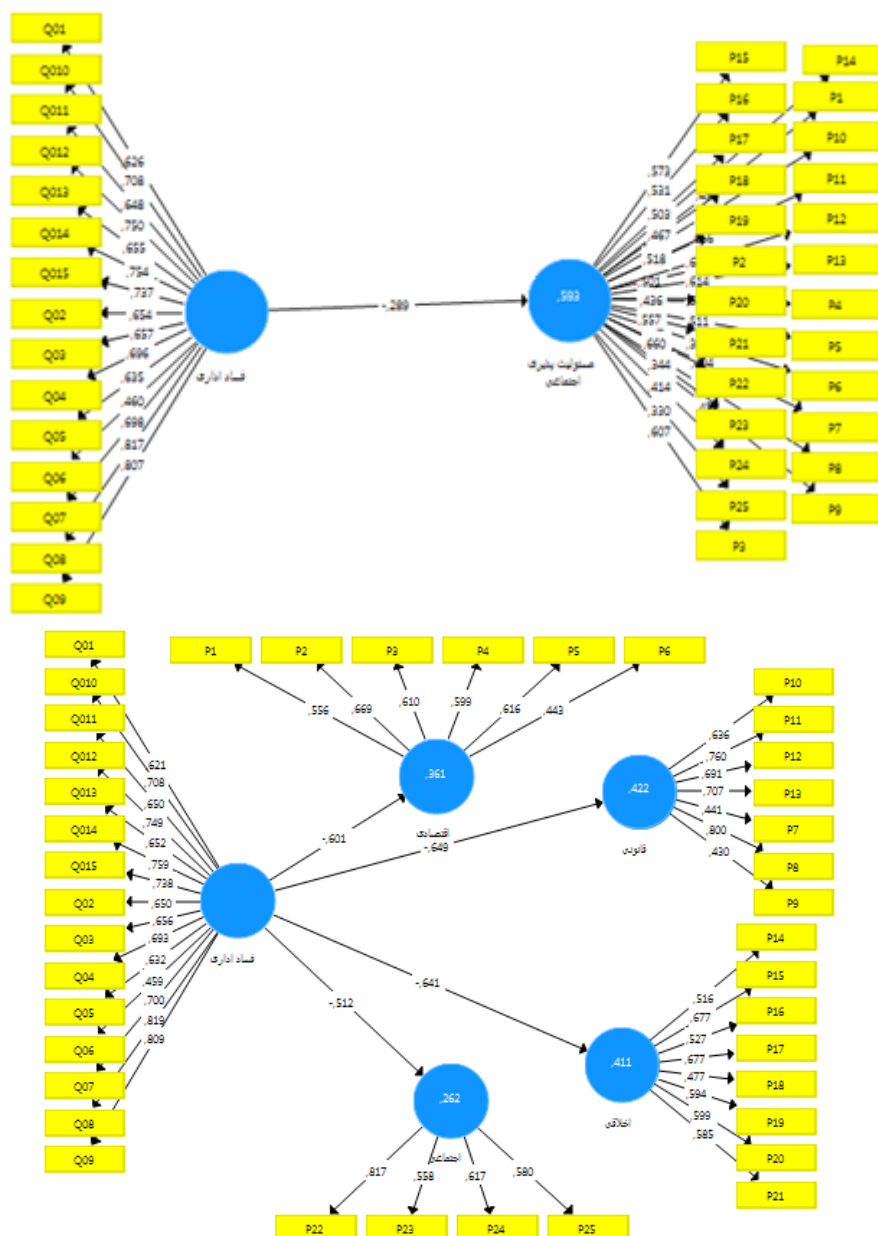
جدول (۱) آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای نرمال بودن متغیرهای تحقیق

شاخص ها	Z کولموگروف-اسمیرنوف	P-value
مسئولیت پذیری اجتماعی	۰,۹۸۳	۰,۲۸۸
فساد اداری	۰,۷۰۸	۰,۶۹۹

با توجه به این که سطح معنی داری آزمون کولموگروف-اسمیرنوف در جدول فوق که برای متغیرهای پژوهش، بالاتر از ۰۵ / ۰ است، نتیجه می شود که توزیع فراوانی متغیرهای تحقیق نرمال می باشد. با توجه به کم بودن حجم نمونه برای استفاده از معادلات ساختاری لیزرل یا اموس، لذا برای بررسی فرضیه های پژوهش از نرم افزار معادلات ساختاری SmartPLS استفاده شده است.

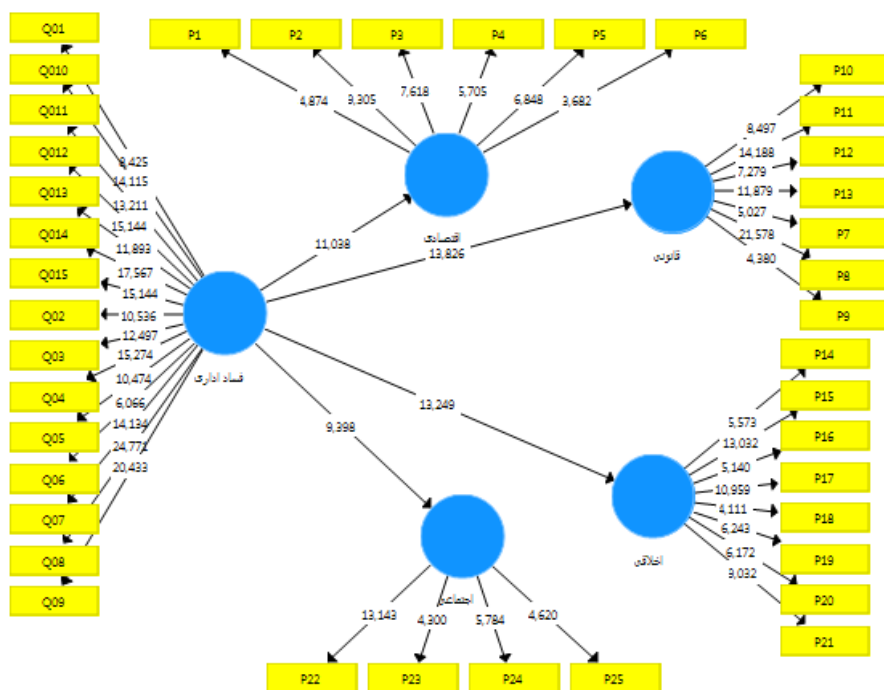
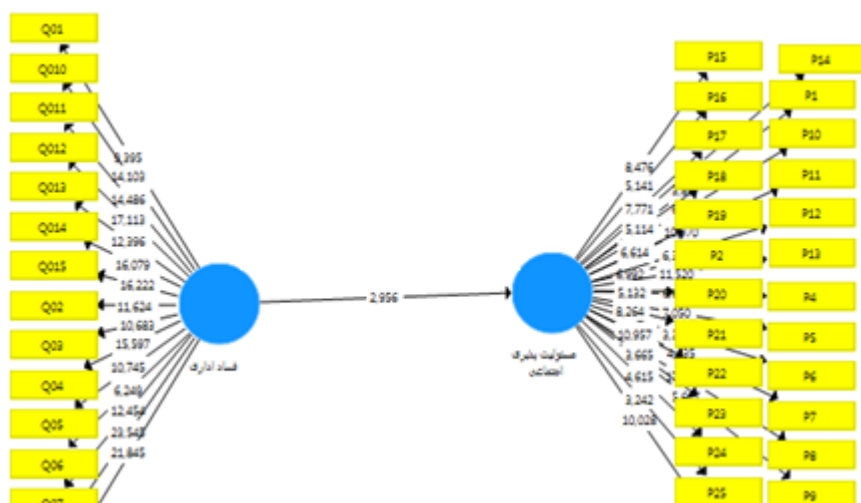
تجزیه و تحلیل مدل تحلیل با استفاده از نرم افزار PLS

مدل پژوهش برای بررسی روابط بین متغیرها بدین صورت بدست آمده است:

شکل ۲) مقادیر شدت تاثیر روابط بین متغیرهای پژوهش در مدل نهایی

که سطح معناداری روابط فوق، در شکل زیر ارائه شده است:

شکل ۳) مقادیر T روابط بین متغیرهای پژوهش در مدل نهایی

سایر مقادیر مدل پژوهش در جدول زیر، مشاهده می شود:

جدول (۲) بررسی فرضیه های پژوهش

نتیجه	سطح معنی دار	مقدار T	شدت تاثیر	فرضیه ها یا سوالات پژوهش
تایید	$P < 0.01$	۱۱,۰۳۸	-۰,۶۰۱	فرضیه فرعی اول: فساد اداری بر مسئولیت پذیری اقتصادی تاثیر دارد.
تایید	$P < 0.01$	۱۳,۸۲۶	-۰,۶۴۹	فرضیه فرعی دوم: فساد اداری بر مسئولیت پذیری قانونی تاثیر دارد.
تایید	$P < 0.01$	۱۳,۲۴۹	-۰,۶۴۱	فرضیه فرعی سوم: فساد اداری بر مسئولیت پذیری اخلاقی تاثیر دارد.
تایید	$P < 0.01$	۹,۳۹۸	-۰,۵۱۲	فرضیه فرعی چهارم: فساد اداری بر مسئولیت پذیری اجتماعی تاثیر دارد.

شدت تاثیر، میزان شدت ارتباط بین متغیرها را نشان می دهد و طیف این ضریب بین ۰ تا ۱ می باشد. هر چه این میزان به ۱ نزدیک تر باشد، نشان دهنده قوی تر بودن روابط بین متغیرها می باشد. مقادیر T که حاصل تقسیم شدت تاثیر بر خطای استاندارد است نشان دهنده معنی داری رابطه متغیرها است. مقادیر T بین $1/96$ و $11/96$ نشان دهنده ی عدم وجود اثر معناداری میان متغیر های مکنون مربوط است. مقادیر T بین $1/96$ و $11/96$ نشان دهنده ی اثر معناداری با بیش از ۹۵٪ اطمینان میان متغیرهای مکنون مربوط است. مقادیر T مساوی و بزرگتر از $11/96$ نشان دهنده ی اثر معناداری با بیش از ۹۹٪ اطمینان میان متغیرهای مکنون مربوطه است.

بررسی فرضیه های پژوهش

بررسی فرضیه فرعی اول: فساد اداری بر مسئولیت پذیری اقتصادی تاثیر دارد.

با توجه به جدول (۲)، نتایج تجزیه و تحلیل های PLS نشان می دهد که با بیش از ۹۵ درصد اطمینان فساد اداری بر مسئولیت پذیری اقتصادی به صورت مستقیم تاثیر مثبت وجود دارد ($PC = -0/601$, $P < 0.01$, $T = 11.038$)

بررسی فرضیه فرعی دوم: فساد اداری بر مسئولیت پذیری قانونی تاثیر دارد.

با توجه به جدول (۲)، نتایج تجزیه و تحلیل های PLS نشان می دهد که با بیش از ۹۵ درصد اطمینان فساد اداری بر مسئولیت پذیری قانونی به صورت مستقیم تاثیر مثبت وجود دارد ($PC = -0/649$, $P < 0.01$, $T = 13.826$)

بررسی فرضیه فرعی سوم: فساد اداری بر مسئولیت پذیری اخلاقی تاثیر دارد.

با توجه به جدول (۲)، نتایج تجزیه و تحلیل های PLS نشان می دهد که با بیش از ۹۵ درصد اطمینان فساد اداری بر مسئولیت پذیری اخلاقی به صورت مستقیم تاثیر مثبت وجود دارد ($PC = -0/641$, $P < 0.01$, $T = 13.249$)

بررسی فرضیه فرعی چهارم: فساد اداری بر مسئولیت پذیری اجتماعی تأثیر دارد.

با توجه به جدول (۲)، نتایج تجزیه و تحلیل های PLS نشان می دهد که با بیش از ۹۵ درصد اطمینان فساد اداری بر مسئولیت پذیری اجتماعی به صورت مستقیم تأثیر مثبت وجود دارد ($PC = -0.512$, $P < 0.01$, $T = 9.398$)

۴-۳. آزمون مدل اندازه گیری

برای آزمون مدل اندازه گیری در این پژوهش از آلفای کرونباخ و پایایی مرکب جهت بررسی پایایی مدل اندازه گیری استفاده شده است و از آزمون روایی همگرا و روایی واگرا جهت بررسی آزمون روایی مدل اندازه گیری استفاده شده است؛ که نتایج آن به شرح زیر می باشد:

۴-۳-۱. آلفای کرونباخ

جدول (۳) آلفای کرونباخ متغیرهای پژوهش

متغیر	آلفای کرونباخ	وضعیت متغیر
فساد اداری	۰,۹۲۱	قابل قبول
مسئولیت پذیری اجتماعی	۰,۸۸۲	قابل قبول

با توجه به اینکه اکثریت مقادیر بالاتر از ۰,۷ می باشد، بنابراین آلفای کرونباخ متغیرهای پژوهش تأیید می شود.

نتیجه گیری

بحران های اقتصادی مثل رکود، تورم افسار گسیخته، کاهش درآمد، عدم شفافیت و پاسخ گویی نظام اقتصادی، کاهش احساس مسئولیت جمعی کنشگران اقتصادی، بی عدالتی و تبعیض اقتصادی، تولید فرصت های نابرابر اقتصادی، بی ثباتی اقتصادی، عدم تناسب دخل و خرج، کاهش قدرت خرید مردم و توزیع نامناسب درآمدها در جامعه و یا رشد سریع اقتصادی مثل درآمدهای کلان باد آورده ناشی از فروش منابع طبیعی مثل نفت و گاز، بنا به مکانیزم هایی که همراه خود دارند از جمله عوامل تأثیر گذار در فساد اقتصادی و کاهش مسئولیت پذیری اقتصادی می باشند. فساد اداری با آسیب زدن به توسعه، مانع رشد رقابت سالم و عدالت اجتماعی میشود. فساد مسیر رشد اقتصادی را با موانع بسیار مواجه می سازد و بر توسعه اقتصادی اثر منفی دارد. این تأثیر بر اقتصادهای باز بیشتر از اقتصادهای بسته است، فساد اداری

از طریق هدایت نادرست استعدادها و منابع بالقوه و بالفعل انسانی به سمت فعالیت های نادرست برای دستیابی به درآمدهای سهل الوصول، زمینه رکود در تمام ابعاد را فراهم می سازد. (ابوالقاسم مسیح آبادی و همکاران، ۱۴۰۰)

در فساد اداری چیزی مثل رفتار اخلاقی، شیوه قانونی و مقررات اداری نقض میشود که این انحراف میتواند به همراه پاداش نامشروعی که برای وادار کردن فرد به تخلف از وظیفه تخصیص مییابد، باشد. فساد همیشه با حرکات غیرقانونی متبلور نمیشود، چه بسا تصمیماتی که در جهت انجام وظایف قانونی صورت میگیرد، در مقطعی باشد که

منافع آن شامل افراد خاصی گردد. به همین جهت در کنار مصادیق فساد اداری مثل اختلاس، ارتشاء، سوء استفاده از اموال و امکانات دولتی، کم کاری، تبعیض بین ارباب رجوع ها، تسریع کار دوستان و آشنایان و... (فساد اداری غیرقانونی)، مصادیقی از جمله وضع قوانین تبعیض آمیز به نفع سیاست مداران قدرتمند و طبقات مورد لطف دولت و بخشیدن انحصارات دولتی به افراد نور چشمی (فساد اداری قانونی) را میتوان مورد اشاره قرار داد. (زهره بهروز، ۱۴۰۰)

فساد در دستگاههای دولتی را میتوان با مصادیقی مثل پارتی بازی، بی عدالتی، باج خواهی، ایجاد نارضایتی ارباب رجوع شناخت و حتی آن را به تمام اشکال گوناگون اعمال قدرت شخصی و استفاده نامشروع از مقام و موقعیت شغلی تسری داد. لذا زمانی که یک مقام اداری در اتخاذ تصمیمات اداری، تحت تأثیر منافع شخصی و یا روابط خانوادگی و دلبستگیهای اجتماعی قرار میگیرد، مرتکب فساد اداری شده است. زمانی که شخصی با عدول از تعهدات سازمانی خود، از موقعیت و امکانات اداری و سازمانی به صورت غیرقانونی برای کسب منفعت شخصی استفاده میکند یا زمانی که تعداد افراد متأثر از نتایج منفی عمل یا تصمیم اداری، بیشتر از تعداد افراد برخوردار از نتایج مثبت آن باشند، ما با فساد اداری مواجه شده ایم. (سویا ردی پارام و همکاران، ۲۰۲۱)

اگر ارزش ها، هنجارها، عقاید و باورهای حا کم بر افراد جامعه متکی به ارزشهای مادی گرایانه، خودپرستی و مصرف گرایانه باشد و ساختارهای اجتماعی از انسجام و کارکردهای لازم برخوردار نباشند، در نتیجه نظام فرهنگی و اجتماعی، نا کارآمدی و ضعف خود را نشان می دهد و پیامد آن، شکل گیری فساد در همه سطوح و لایه های اجتماع خواهد بود؛ به عبارت دیگر در جامع هایی که پیگیری نفع شخصی به عنوان عالی ترین انگیزه عمل و معیار ارزش داوری اعمال اکثریت افراد آن جامعه از سوی عوامل فرهنگی همچون استبداد اجتماعی، خودپرستی، مادی گرایی، لذت گرایی و مصرف گرایی تقویت شود، آن جامعه در پی تغییر نظام ارزشی، عدم احساس مسئولیت جمعی، عدم احساس تعلق به جامعه، ریزش ارزش های جمع گرایانه و نوع دوستانه، کاهش سرمایه اجتماعی میان افراد و در پی آن کاهش انسجام اجتماعی به سوی شرایط بی نظمی و آنومی اجتماعی سوق می یابد و زمینه برای بروز انواع اختلال ها و ناهنجاری ها از جمله فساد فراهم می شود. (پاپکو و همکاران، ۲۰۲۱)

پیشنهادهات

- سلامت اداری از طریق افشاء فهرست اموال تحت مالکیت مقامات عمومی
- وضع مجازات اجتماعی در برخورد با مصادیق فساد اداری
- برطرف کردن ناهمگونی فرهنگی و ساخت عشیره ای جامعه و حا کمیت ارزش های فرهنگی همچون قبیله گرایی، خویشاوند گرایی و امتیاز گرایی
- ایجاد شرایط امنیت شغلی کارمندان و مدیران در سازمان ها
- پرداخت یارانه های صنعتی

- برگزاری جلسات هم اندیشی جهت آسیب شناسی و رفع نواقص
- کوشش در جهت شفافیت مالی و بودجه ای از طریق؛ تصویب قوانین در خصوص انضباط مالی و الزام به پاسخ گویی و مسئولیت پذیری
- نظام مند کردن و استمرار برنامه ها و نظارت دستگاه های دولتی و حکومت های مختلف در رابطه با مبارزه علیه فساد اداری
- مجازات شدن سوء استفاده کنندگان و شرکت کنندگان در فساد اداری

منابع

- افضلی عبدالرحمن، (۱۳۹۱)، فساد اداری و تأثیر آن بر توسعه: علل، پیامدها و راهکارهای برون رفت، مجله حقوقی بین المللی، نشریه مرکز امور بین المللی ریاست جمهوری، شماره ۴۵، صص ۲۶۴-۲۳۵.
- بهنروز، زهره، ۱۴۰۰، فساد اداری، مالی در اقتصاد ایران و راهکارهای درمان، هشتمین کنفرانس بین المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار، تهران.
- پورعلی، محمدرضا و حجاجی، محدثه (۱۳۹۳) بررسی رابطه بین افشای مسئولیت اجتماعی و مالکیت نهادی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال سوم، شماره دهم
- حبیبی نادر، (۱۳۸۵)، فساد اداری، انتشارات وثوقی، چاپ اول
- حساس یگانه یحیی و برزگر، قدرت اله (۱۳۹۴) مدلی برای افشای مسئولیت اجتماعی و پایداری شرکت ها و وضعیت موجود آن در بورس اوراق تهران، فصلنامه بورس اوراق بهادار تهران، سال ۸، ش ۲۹، ۹۱-۱۱۰
- خدادادی، رحیم. (۱۴۰۰). شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر فساد اداری در شهرداری ساری.
- زرنندی، سعید؛ معدنی، جواد؛ رنجبر کبوتر خانی، مصطفی؛ خدایی، نیما و سعید سروری. (۱۳۹۷). نقش مسئولیت اجتماعی سازمان در خط مشی ارتقای سلامت اداری در بخش دولتی، فصلنامه خط مشی گذاری عمومی در مدیریت، ۹(۲۹).
- عبدالهی، شوانه (۱۳۹۲)، بررسی عوامل فرهنگ سازمانی بر اساس مدل هافستد در پیشگیری از فساد اداری در سازمان های دولتی، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد.
- قنبرزاده، مهتاب و باباجانی محمدی، سعیده، ۱۴۰۰، بررسی رابطه اخلاق کسب و کار و مسئولیت پذیری اجتماعی، سومین همایش ملی مدیریت دانش و کسب و کارهای الکترونیکی با رویکرد اقتصاد مقاومتی، مشهد.
- مسیح آبادی، ابوالقاسم و برغمندی، رویا و بینقی، طیه و اسماعیلی خوشمردان، حمیده، ۱۴۰۰، تأثیر مالیات تهاجمی بر مسئولیت پذیری اجتماعی با نقش تعدیلی اهرم مالی، دومین کنفرانس بین المللی چالش ها و راهکارهای نوین در مهندسی صنایع و مدیریت و حسابداری، دامغان.

میقانی، رضا و حبیبی تبار، حسین، ۱۴۰۰، مدیریت اسلامی و مدیریت فساد اداری، چهارمین کنگره بین المللی تحقیقات بین رشته ای در علوم انسانی اسلامی، فقه، حقوق و روانشناسی، تهران.

نجومی، پریا. (۱۴۰۰). مطالعه تاثیر شاخص های اعتماد، سلامت و تعهد سازمانی بر بازدارندگی فساد اداری، دومین کنفرانس بین المللی حقوق، روانشناسی، علوم تربیتی و رفتاری، تهران.

Elena Popkovaa, *, Piper DeLob, Bruno S. Sergic (2021). Corporate Social Responsibility Amid Social Distancing During the COVID-19 Crisis: BRICS vs.

Filizöz, B. & Fisne, M. (2011). "Corporate social responsibility: A study of striking corporate social responsibility practices in sport management", *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 24 (2011), pp. 1405–1417.

Francis, J., LaFond, R., Olsson, P. and Schipper, K., (2005). The market pricing of accruals quality, *Journal of Accounting and Economics*, 39(2), 295-327

Ho, S. S.M., Li, A. Y., Tam, K. and Tong, J.Y., (2016), Ethical image, Corporate social responsibility, and R&D Valuation, *Pacific-Basin Finance Journal*, PII: S0927 538X(16)30008-7, pp: 813

Lindgreen, A., V. Swaen and W. J. Johnston: 2017, 'Corporate Social Responsibility: An Empirical Investigation of U.S. Organizations', *Journal of Business Ethics* 85(Suppl. 2), 303–323 homogeneity of personality hypothesis", *Journal of Research in Psychology*, 83, 462-470.

Subba Reddy Yarram*, Sujana Adapa (2021). Board gender diversity and corporate social responsibility: Is there a case for critical mass?. *Journal of Cleaner Production* 278 (2021) 123319

Tsoutsoura, Margarita (2004). "Corporate Social Responsibility and Financial Performance". Working Paper. Haas School of Business. University of California

The Impact of Corruption on Social Responsibility in the Municipalities of Markazi Province

Mostafa Ghanbari ¹

Date of Receipt: 2022/03/15 Date of Issue: 2022/06/21

Abstract

The present study was conducted on the impact of corruption on the social responsibility of municipalities. The method of the present research was applied in terms of purpose, in terms of data collection method, field and based on library study and descriptive correlation. The statistical population of this study was all the employees of the municipalities of Markazi province, whose number is 450 people, and 207 people were considered to determine the sample size using Morgan table. The method of random sampling will be simple and the method of data collection will be through a questionnaire. In this research, data analysis will be performed using SPSS and PLS software, which are divided into two parts: descriptive statistics and inferential statistics. In the descriptive statistics section, tables and graphs are used for analysis, as well as methods. Mean, standard deviation and standard error of the studied indicators will be used (SPSS). In inferential statistics, PLS software will be used to determine the effect of variables and Sobel test will be used to measure the mediating role.

Keywords

Corruption, social responsibility, government departments.

1. Master, Business-Internal Management, Naser Khosrow Saveh University, Iran.